

LIITE 1: Perustelumuistio - Eräiden hankkeiden rahoitus innovaatorahaston varoilla

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto 7.12.2020 (HEL 2020-010749)

Taulukko 1. Innovaatorahaston uudet hanke-ehdotukset

	Toteuttaja	Hanke	Haettu rahoitus 2021, €	Myönnettävä rahoitus 2021, €	Haettu rahoitus 2022, €	Sidottava rahoitus 2022, €	Haettu rahoitus 2023, €	Sidottava rahoitus 2023, €	Haettu rahoitus yht. 2020-2023, €	Myönnettävä ja sidottava yhteensä 2020-2023, €	Hankkeen omarahoitus/ muu rahoitus koko hankkeen ajaksi, €	Hankkeen kokonaisrahoitus yhteensä koko hankkeen ajaksi, €
1	Mobedig Oy	HAPPYMOOR HELSINKI	100 000	0	50 000	0	-	-	150 000	0	773 088, josta 669 408 ennuste	1 005 588, josta 669 408 ennuste
	Suomen luonnon-suojeluliiton Kinos Oy		25 000	0	7 500	0	-	-	32 500	0		
2	Helsingin yliopisto	Viikki Innovation Platform & Food Lab - biokampuksen innovaatiokeskittymän kehittäminen	319 840	319 840	328 840	328 840	316 840	316 840	965 520	965 520	1 037 580	2 003 100
3	Helsingin kaupunki, sosiaali- ja terveystoimiala	Stoppi Spaddulle	100 170	0	58 220	0	-	-	158 390	0	95 800	254 190
4	Helsinki Games Capital ry	Helsinki Games Ecosystem and Cross Industry Innovations	149 300	149 300	120 000	0	80 000	0	350 000	149 300	225 000 ennuste	575 000, josta 225 000 ennuste
5	Forum Virium Helsinki Oy	Vesiliikenteen MaaS	135 820	135 820	-	-	-	-	135 820	135 820	0	245 820
	Helsingin kaupunki, kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala		100 000	100 000	-	-	-	-	100 000	100 000	10 000	
YHT.			930 130	704 960	564 560	328 840	396 840	316 840	1 892 230	1 350 640		

Taulukko 2. Innovaatorahaston uusien hanke-ehdotusten sääntöjen ja rahaston käytön periaatteiden mukaisuus

	Toteuttaja	Hanke	Luo tulevaisuuden elinkeino-perustaa	Luo tulevaisuuden osaamis-perustaa	Kaupunki-strategian mukainen	Edistää yrityseko-systeemiä/ luo kokeilu-alustaa	Muut arviointikriteerit (toteutettavuus, kaupunkilais-hyöty):
1	Mobedig Oy ja Suomen luonnonsuojeluliiton Kinos Oy	HAPPYMOOR HELSINKI	X	X	X	X	
2	Helsingin yliopisto	Viikki Innovation Platform & Food Lab - biokampuksen innovaatiokeskittymän kehittäminen	X	X	X	X	X
3	Helsingin kaupunki, sosiaali- ja terveystoimiala	Stoppi Spaddulle		X	X		
4	Helsinki Games Capital ry	Helsinki Games Ecosystem and Cross Industry Innovations	X	X	X	X	X
5	Forum Virium Helsinki Oy ja Helsingin kaupunki, kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	Vesiliikenteen MaaS	X	X	X	X	X

1 Mobedig Oy ja Suomen luonnonsuojeluliiton Kinos Oy: HAPPYMOOR HELSINKI

Toteutusaika:	1/2021 – 12/2022
Yhteistyötahot kaupungilla:	Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala
Yhteistyötahot muualla:	Musiikkitalo, Flying Cinema, Hartwall Arena, HopLop, Ihana Elämys, KämpCollection Hotels, Mad House Helsinki, Mall of Tripla, Messukeskus, Musiikkimuseo Fame, Primehotels, Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitos Stara, Urheilumuseo, Aavetaajuus, Udumbara, Cirko - Uuden sirkuksen keskus, CMB Ravintolat, Korkeasaaren eläintarha ja SEA LIFE Helsinki.
Kokonaiskustannukset:	336 180 euroa + haettu 488 808 + arvioidut tulot 180 600 = 1 005 588

Rahoitus- tarve	Innovaatorahasto, €	Muu rahoitus, €	Rahoitusesitys	Innovaatio- rahasto, €
2021	Mobedig: 100 000 S. I. Kinos: 25 000	Mobedig: 51 840 + haettu 286 900 S. I. Kinos: 25 000	2021	0
2022	Mobedig: 50 000 S. I. Kinos: 7 500	Mobedig: 51 840 + haettu 201 908 + arvioidut tulot 180 600 S. I. Kinos: 25 000	2022	0
Yht.	182 500	153 680 + haettu 488 808 + arvioidut tulot 180 600 = yht 823 088	Yht.	0

Hankkeen kuvaus

Hankkeessa pilotoidaan Helsingissä jakamiseen perustuvaa toimintamallia, HAPPYMOOR HARBOUR, yhteisesti tehdä onnellisempaa kaupunkia: uuden sukupolven kokemuksia, bisnestä ja duunia. Alusta kokoa yritykset, yhteisöt, asukkaat ja kaupunkiorganisaation rakentamaan yhdessä veto- ja pitovoimaista kaupunkia sekä kestävämpää ja uutta, kestäväää liiketoimintaa ekosysteemin yrityksille ja yhteisöille. Yhteisesti tekemisen tuotoksena syntyy kokemusformaatteja, joissa luovia sisältöjä, kulttuuria ja tuotantoon osallistuvien yritysten ja yhteisöjen omintakeista tarjontaa yhdistävät kestävät kokemukset houkuttelevat ihmisiä kuluttamaan Helsinkiä perheenä, pariskuntana, yksin tai ryhmässä enemmän, uudestaan ja useammin.

Hankkeen tavoitteet:

1. Rakentaa Helsingin veto- ja pitovoimaa edistävä, elämyksellisyyttä ja kulttuuria hyödyntävä, toimialarajat ylittävä yritysekosysteemi, jossa on mukana yrityksiä, yhteisöjä, kaupunki ja korkeakouluja.

2. Pilotoida resurssiviisas toimintamalli yhteistehdä nopeiden kokeilujen kautta asukkaille ja vierailijoille suunnattuja monistettavia kokemusformaatteja, jotka houkuttelevat kuluttamaan yritysten ja yhteisöjen kestävä tarjontaa lähellä, uudestaan ja useammin.
3. Vahvistaa yritysekosysteemin yritysten ja yhteisöjen osaamisperustaa ja resilienssiä.

Arviointi ja perustelut

Elinkeino- ja osaamisperusta:

HAPPYMOOR -mallin tavoitteena on tarjota tapa siihen, kuinka alusta- ja jakamistalous tuo yhteistyön ja yhdessä luomisen kautta etuja, josta hyötyvät niin yritykset ja muut mukana olevat tahot kuin lopullisten palvelujen käyttäjät ja siten kaupunkilaiset. Resurssien ja osaamisen jakaminen liiketaloudellisesti kannattavasti on toimijoiden keskeisiä motivaattoreita toiminnalle, jonka tavoitteena on näkyä formaatteina, joista tavoitellaan loppukäyttäjille uusia ja mielekkäitä kokemuksia.

Elinkeino- ja osaamisperustaa hanke pyrkii tukemaan kehittämällä alaa tukevaa, mahdollistavaa liiketoimintaa ja samalla hanke pyrkii kehittämään verkostossa olevien alan toimijoiden liiketoimintaa ja osaamista. Hankehakemuksen mukaisesti myös kaupunkilaiset pyritään sitouttamaan toimintaan. Onnistuessaan hankkeella voidaan katsoa olevan positiivisia vaikutuksia Helsingin osaamis- ja elinkeinoperustan edistämisessä.

Yritysekosysteemien/ kokeilualustojen/innovaatiotoiminnan kehittäminen:

Jos hanke saavuttaa indikoidut tavoitteet, sillä on mahdollisuus toimia kulttuurin ja vapaa-ajan palveluiden markkinoinnin, viestinnän, välittämisen ja ostamisen alustana. Hanke tuo myös pienille yrityksille uusia mahdollisuuksia heidän hyötyessään yhteiskehittämisestä ja -tekemisestä.

Ekokompassin rooli hankkeessa jää epäselväksi, vaikkakin se tuo tärkeään aihepiiriin osaamistaan. Ekologisesti kestävä liiketoiminnan edistäminen on kannatettavaa. Kysymykseksi jää kuinka valmiita toimijat ovat tähän ja miten se vaikuttaa palvelutuotannon kustannuksiin.

Strategian mukaisuus:

Hanke noudattaa strategian tavoitteita elinvoimaisuudesta, uudesta ja innovoivasta elinkeinoelämästä.

Hyödyt asukkaille ja palvelujen kehittämisessä:

Hanketavoitteiden mukainen toiminta edistää palveluiden löydettävyyttä ja saavutettavuutta ja palvelee kaupunkilaisten merkityksellisen vapaa-ajan toteutumista kohderyhmälähtöisesti. Hyödyt asukkaille näkyvät vapaa-ajan palveluiden kuluttamisen kautta parantuvana ihmisten hyvinvointina.

Muut arviointikriteerit:

Hankkeen rahoittaminen innovaatorahastosta ei arvioida olevan perusteltua. Vastaavalle hankkeelle haettiin rahoitusta innovaatorahastosta kaupunginhallituksen elinkeinojaoston kesäkuun 2020 käsittelyssä. Hankkeelle ei myöskään siinä yhteydessä myönnetty rahoitusta. Silloin päätöksen perusteluissa korostettiin, että hankkeen konkreettisesta sisällöstä on hakemuksen perusteella vaikea saada selkeätä kuvaa. Merkittävän rahoituksen myöntämiseen pienelle ja nuorelle toimijalle arvioidaan sisältyvän riskejä. Hankkeeseen ei vielä hakuvaiheessa ollut kovin laajasti sitoutunutta yritysjoukkoa. Hankkeen jälkeen arviointiin toiminnalle tarvittavan vielä rahoitusta kaupungilta. Käsillä oleva hakemus ei ole sisällöltään merkittävästi muuttunut edelliseltä hakukierrokselta.

Hankekuvauksessa on kovin laaja asioiden käsittely, jossa kokonaisuus on kuvattu vaikeaselkoisesti. Aikaisempaan hakemukseen verrattuna on hakemus hieman jäsentyneempi ja selkeämpi. Tiiviimpi asioiden käsittely helpottaisi hankkeen tavoitteiden, toimenpiteiden, vaikutusten ja muiden vaikuttavien tekijöiden esille tuomista. Tarvittavien rahallisten ja muiden panostusten kuvaaminen ja siten hankkeeseen vaikuttavien tekijöiden kuvaus on ohutta. Nyt hankkeen uskottavuus ja kuva toimijoiden edellytyksistä toteuttaa kuvattua toimintaa jää epäselväksi.

Hakija toteaa, että sitoutuneiden yritysten määrää on saatu kasvatettua ja yritykset ovat toiminnasta kiinnostuneita, mutta tässä taloudellisessa tilanteessa ja toiminnan tässä vaiheessa ne eivät pysty taloudellisiin panostuksiin. Hankkeella ei siis tässä vaiheessa ole vahvistettua yksityistä tai muuta rahoitusta. Hankkeen esittämä kokonaisbudjetti ei siitä syystä ole uskottava.

Hanke on kokoluokaltaan selvästi isompi kuin aiempi ehdotus ja haastaa myös siten pienehkön toimijan (hakija toimii koordinaattorina) resurssit ja kyvykkyyden. Haasteeksi tulee myös budjetoidun mukaisten kustannusten kattaminen hankkeen päätyttyä. Vaikka tavoitteena on toteuttaa asioita jaettujen ja olemassa olevien resurssien ja tarpeesta lähtevän tuotantoformaatin kautta, niin jatkorahoituksen osalta riskinä on, että ainakin osa kustannuksista muuttunee kiinteiksi. Hakemuksessa ei ole indikoitu, miten ja millä todennäköisyydellä kustannuksia ajatellaan katettavan toiminnan kassavirralla ja yhteisöstä saatavalla tuloilla. Siten vielä epäselväksi jää, miten toimijat ovat sitoutuneita pelisääntöihin kustannusten tai tuottojen osalta tai mitä toimijat ovat oikeasti valmiita tuomaan yhteiseen 'pöytään' ja mitä he odottavat yhteistyöltä.

Kaupungin rooli hankeajan jälkeen jää epäselväksi. Todetaan, että kaupunki jatkaa kumppanina, mutta resurssi tai taloudellista panostustarvetta ei mainita tarkemmin. Riskinä on kaupungin panostuksen tarve myös jatkossa.

Hankkeen tavoitteet ovat kaupungille, sen asukkaille ja yrityksille hyviä ja kannatettavia asioita. Itse hakemus luo kuitenkin kuvaa, joka antaa ymmärtää, että hanketoiminnassa painottuu enemmänkin yrityksen tavoitteet ja sen tuotekehitys kuin kuvatut yhteisöllisten hanketavoitteiden edistäminen laajemmin. Innovaatorahastosta ei rahoiteta hankkeita, joiden pääfokus on yksittäisen yrityksen tuotekehityksessä. Hakemuksen antama kuva toiminnasta ja toimijasta ei luo riittävän uskottavaa kuvaa toiminnan onnistumisen edellytyksistä.

Helsingin ja sen asukkaiden osalta saavutettavissa olevat potentiaaliset hyödyt kaupungin ja elinkeinotavoitteiden saavuttamisen osalta voivat hankkeen onnistuessa olla huomattavia, mutta hakemus ei toimi uskottavana kokonaisuutena ja siten myös hakija ei nauti riittävää luottamusta toteutuksen osalta.

2 Helsingin yliopisto: Viikki Innovation Platform & Food Lab - biokampuksen innovaatiokeskittymän kehittäminen

Toteutusaika:	1/2020 – 12/2023
Yhteistyötahot kaupungilla:	Kaupunginkanslian elinkeino-osasto
Yhteistyötahot muualla:	- Luonnonvarakeskus ja Ruokavirasto (alustavat keskustelut käyty ja kiinnostuneet liittymään mukaan) - Suomen ympäristökeskus (tavoiteltu kumppani hankkeen edetessä) - Noin 20 elintarvikealan yritystä on ilmaissut kiinnostuksensa - Kaikki Viikissä toimivat Helsingin yliopiston tiedekunnat - EIT FOOD-ohjelma ja siihen liittyvä kansainvälinen verkosto
Kokonaiskustannukset:	2 003 100 euroa

Rahoitustarve	Innovaatorahasto, €	Muu rahoitus, €	Rahoitusesitys	Innovaatorahasto, €
2021	319 840	359 860	2021	319 840
2022	328 840	353 860	2022	328 840
2023	316 840	323 860	2023	316 840
Yht.	965 520	1 037 580	Yht.	965 520

Hankkeen kuvaus

Viikki Innovation Platform & Food Lab -biokampuksen innovaatiokeskittymän kehittäminen - hankkeessa lähdetään systemaattisesti kehittämään, koordinoimaan ja käynnistämään Viikin innovaatiotoimintaa, siihen liittyvien toimijoiden yhteistyötä ja palveluiden kehittämistä, jotta Viikissä tunnistettu innovaatiopotentiali päästään hyödyntämään täysimääräisesti.

Hankkeessa on kaksi osiota, joita kehitetään samanaikaisesti ja jotka täydentävät toisiaan: Viikki Innovation Platform ja Viikki Food Innovation Lab.

Platform huolehtii koko Viikin kehittämisestä ja uusien temaattisten innovaatioekosysteemiäihoiden tunnistamisesta sekä koordinoi Viikin kampusalueen innovaatiokehitystä ja -strategiaa. Lisäksi Platform luo rakenteen ja prosessit Viikin ekosysteemeille. Se toimii innovaatioyhteistyön kontaktipisteenä Viikissä (sisäinen, kotimainen ja kansainvälinen ulottuvuus) ja identifioi yritysten tarpeita sekä tuo proaktiivisesti uusia yrityksiä mukaan Viikin innovaatiotoimintaan. Platformissa tehdään suunnitelma Viikkiin sopivasta hautomo-ohjelmasta yhteistyössä Helsingin kaupungin, Think Companyn ja yliopistopalveluiden kanssa.

Food Innovation Lab on ensimmäinen pilotoitava ruoka-alan innovaatioekosysteemi Viikissä, jossa konkreettisesti kehitetään ja kokeillaan innovaatiotoimintaa eri muodoissa. Food Lab kytkee ruoka-alan yrityksiä ja startupeja yhteen, auttaa osaamista ja tarvetta löytämään toisensa. Ekosysteemissä järjestetään ruokainnovaatioihin liittyviä sekä innovaatioiden johtamisen kurseja opiskelijoille, mikä

luo opiskelijoille ja tutkijoille mahdollisuuksia oppia, ideoita, pilotoida ja testata ideoita sekä autetaan startupien perustamisessa. Vakiintuneita yrityksiä Food Lab palvelee tuottamalla tiedepohjaisia ratkaisuja esimerkiksi reverse-pitch, design sprint-tyyppisen toiminnan avulla. Ekosysteemi analysoi elintarvikealan markkinaa: trendit, startupit ja kasvuyritykset – ekosysteemin tilannekuva, kasvumahdollisuudet ja innovaatiot.

Platformin kautta voidaan systemaattisemmin synnyttää elinkeinoperustaa luovia yhteishankkeita sekä kehittää innovaatioekosysteemejä ja toimintamalleja yritys yhteistyölle, jonka avulla edistetään yritysten tuotekehitystä ja TKI-toimintaa.

Arviointi ja perustelut

Elinkeino- ja osaamisperusta:

Viikin innovaatiopotentiali on merkittävä siihen nähden, miten sitä on aiemmin pystytty hyödyntämään Helsingin elinkeino- ja osaamisperustan vahvistamisessa. Hankkeen myötä Viikin potentiaalia on mahdollista hyödyntää entistä vahvemmin.

Food Innovation Lab-ekosysteemin yhtenä keskeisimpänä tehtävänä on tunnistaa ja auttaa opiskelijoiden ja tutkijoiden ideoiden kehittämistä eteenpäin siten, että ruoka-alalle syntyy enemmän kaupallistettuja innovaatioita. Myös muille Viikin osaamisaloille on tarkoitus hankkeen aikana synnyttää vastaavaa toimintaa.

Raide-Jokerin rakentamisen myötä Viikin saavutettavuus ja kiinnostavuus yritysinvestoinneille paranee sillä seurauksella, että pystytään entistä paremmin edistämään alueelle kohdistuvia investointeja ja innovaatiotoimintaa. Hakemuksessa on mainittu kytkentä Raidejokerin kehittämiseen ja saavutettavuuteen, mutta ei muutoin lähiseudun kehitykseen. Viikkiin on tulossa uutta asumista ja lähialueella on jo yritystoimintaa, jolla voisi myös olla kehityspotentiaalia. Kehittämistyön tulisi resonoida laajasti lähiseudun toimijoille ja mahdollisesti avata tiloja myös muille kestävyys-, bio ja ruoka-alan toimijoille ja kehittyville B2B palveluille.

Hankkeen riskianalysissä on tunnistettu aiheellisesti haasteet saada sitoutettua yrityksiä hankkeen toimintaan. Yhteistyöhön sitoutumista on varmistettu kartoittamalla ja kyselemällä yrityksiltä niiden tarvetta ja kiinnostusta osallistua innovaatioplatformin toimintaan. Saatu palaute on ollut positiivista. Yhteistyön tulee olla yrityksille tarvelähtöistä ja vastata osuvasti niiden tarpeisiin ja haasteisiin. Esimerkkinä Reverse pitch-tapahtumat, joissa yritykset voivat matalalla kynnyksellä ja suhteellisen pienellä ponnistuksella pitchata oman haasteensa opiskelijoille, tutkijoille ja startupeille.

Hanke tukee osaltaan Helsingin yliopiston uuden strategian mukaisia tavoitteita kasvattaen yhteistyötä elinkeinoelämän ja muiden yhteiskunnan toimijoiden kanssa. Toiminta tukee uusien tieteeseen perustuvien ratkaisujen ja startup-yrittäjyyden syntyä ja vahvistaa opiskelijoiden työelämä- ja yrittäjyysvalmiuksia. Hankkeen tavoitteet tukevat Helsingin tulevaisuuden osaamis- ja elinkeinoperustan luomista Viikin osaamisalueiden osalta.

Yritysekosysteemien/ kokeilualustojen/innovaatiotoiminnan kehittäminen:

Hankkeella on kunnianhimoiset tavoitteet ja niiden saavuttamista on mahdollistamassa laaja yhteistyö- ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatioverkosto. Hanke syventää kaupungin, yliopiston ja yritys kentän yhteistyötä, jonka kautta saadaan paras mahdollinen hyöty tavoitellun yritysekosysteemin kehittyvästä elinkeino- ja tutkimustoiminnasta. Hankkeella edistetään Viikin muuttumista pelkästä

osaamiskeskittymästä tulevaisuuden innovaatiokeskittymäksi. Hankkeen toteuttamisella on laaja tuki Viikin toimijoiden keskuudessa (Kampusneuvottelukunta), mikä parantaa yhteistyön toteutettavuutta ja asetettujen tavoitteiden saavutettavuutta.

Viikin kampus on biotieteiden, maa- ja metsätaloustieteiden sekä farmasian ja eläinlääketieteen opetuksen ja tutkimuksen keskittymä. Viikissä on paljon mahdollisuuksia uusille temaattisille ekosysteemilähdöille, niitä ei ole vain systemaattisesti kerätty. Nämä teemat liittyvät keskeisesti Viikin tiedekuntien osaamispohjaan. Hankkeessa kartoitetaan Helsingin yliopiston yritys yhteistyötiimin kanssa kaikkien Viikin tiedekuntien kiinnostusta, potentiaalia ja mahdollisuuksia uusien ekosysteemiavausten synnyttämiseksi. Teemat tarkentuvat hankkeen aikana, kun kaikki vahvuudet on ensin tunnistettu. Viikissä on iso monitieteinen keskittymä, jossa on yliopiston lisäksi Luonnonvarakeskus, Suomen ympäristökeskus ja Ruokavirasto. Mikäli näiden toimijoiden välistä yhteistyötä saadaan kehitettyä ja edesautettua, on siinä iso potentiaali.

Hankkeen perusidea ja -tavoite on kannatettava. Biotalous ja uusissa ruokainnovaatioissa on potentiaalia. Hankkeen Food Lab-osio kytkeytyy osaltaan VTT:n Food & Beyond ekosysteemin visioon jonka mukaan 'Suomi on 10 vuoden kuluttua kansainvälisen elintarvikealan veturi ja että pystymme tuottamaan älykkäitä ratkaisuja, jotka auttavat ratkomaan globaaleja ruoka-alan ongelmia' – tämä vaatii ekosysteeminomaista otetta ja ekosysteemien yhteistyötä.

Viikkiin kehittyvän ruoka-alan innovaatioekosysteemin toimintaa tulee kytkeä vahvasti kaupungin käynnistämiin kokeilualustoihin ja hautomopalveluihin, jotta se palvelisi sieltä syntyviä yrityksiä ja tiimejä sekä lisäksi kiinnostusta Health Tech ja Urban Tech -aloja kohtaan. Food Labin osalta on panostettava yhteyksiin muuhun pääkaupunkiseudun ruokaekosysteemin toimintaan, kuten esimerkiksi Eit Food Faniin ja Metropolian Urban Farm Labiin.

Strategian mukaisuus:

Kaupunkistrategian 2017-2021 mukaan kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä pääkaupunkiseudun yliopistojen, korkeakoulujen ja opiskelijaverkoston kanssa edistääkseen kansainvälisen tason opetuksen ja tutkimuksen edellytyksiä sekä kaupungin strategisia päämääriä. Lisäksi Helsinki muodostaa alustan esimerkiksi yritys- ja tutkimustoiminnan pilotointihankkeille ja uutta luovalle elinkeinotoiminnalle.

Hanke kytkeytyy tiiviisti osaksi kaupunkistrategian tavoitteita ja kaupungin elinkeinopolitiikkaa, investoin -toimintaa sekä laajempaa innovaatio- ja yrityspalveluekosysteemin kehittämistä. Viikin kampusta on tarkoitus kehittää kaupungin, Helsingin yliopiston, Senaatti-kiinteistöjen ja Viikin virastojen ja tutkimuslaitosten yhteistyönä kahdella rinnakkaisella prosessilla. Kehittämisen kohteena ovat toisaalta Viikin innovaatiokeskittymän sisällöt ja toimintamallit ja toisaalta Viikin kiinteistöt ja maankäyttö.

Hanke on linjassa kaupunginhallituksen elinkeinojaoston 24.6.2019 § 32 päätöksen kanssa, jonka mukaan elinkeinojaosto suosittaa kampuksen kehittämistä kestävästä biotalouden osaamis- ja innovaatiokeskittymänä.

Hyödyt asukkaille ja palvelujen kehittämisessä:

Viikki Innovation Platformin ja Food Labin kautta on mahdollista vahvistaa, tehostaa ja laajentaa Viikin kehittämis- ja innovaatiotoimintaa ja vauhdittaa kestävien ja ilmastomyönteisten tuote- ja palveluinnovaatioiden syntyä ja kaupallistamista. Tämä puolestaan voi kasvattaa näihin perustuvaa

työllisyyttä, yritystoimintaa ja jo vakiintuneen yritystoiminnan laajentumista sekä rakentaa myönteistä, vetovoimaista brändiä Viikille. Hanke tukee siten sekä Viikin alueen kehittymistä, että Helsingin ja Suomen kilpailukykyä laajemmin.

Muut arviointikriteerit:

Hanke täyttää innovaatorahaston kriteerit ja sen rahoittaminen on perusteltua. On tärkeää, että Helsinki on osaltaan käynnistämässä ja tukemassa toimintaa tulevaisuuden kasvualoilla sekä aloilla, joilla on merkittävä vaikutus kaupungin ja kaupunkilaisten toimintaan. Kun Helsinki on itse aktiivisesti määrittämässä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan painopisteitä ja mahdollistamassa hankkeita, se voi ohjata kehitystä kaupunkistrategian sekä koko innovaatioekosysteemin tarpeiden mukaan synnyttäen nykyistä enemmän yritystoimintaa ja yksityisen sektorin työpaikkoja.

Hankkeen onnistumisen todennäköisyyttä lisää se, että puolet hankkeen resursseista, eli 1 037 580 euroa, tulee Helsingin yliopistolta. Hankesuunnitelma ja budjetti arvioidaan olevan realistisia. Hankesuunnitelmassa esitetty laaja asiantuntijapohja (in kind palkkakustannuksina) vastaa hyvin näin laajan ja euromääräisesti isosti budjetoidun hankkeen toteuttamista, eli henkilöresurssointi on riittävällä tasolla.

Innovaatorahasto kehottaa Helsingin yliopiston kaikkia Viikin tiedekuntia kartoittamaan temaattisten innovaatioekosysteemien aihoiden potentiaalia ja hakemaan eri innovaatioekosysteemeille aktiivisesti rahoitusta eri lähteistä. Lähteet voivat olla suomalaisia ja ulkomaisia säätiöitä, Business Finland, TEM ja Euroopan komissio.

On aiheellista varmistaa, että Platformin viestintä ja markkinointitoimenpiteet linkittyvän myös kaupungin kokeilualustakokonaisuuden ja Urban Tech Helsinki -hautomon vastaaviin toimenpiteisiin. Innovaatorahasto kehottaa hakijaa myös käynnistämään yhteistyön Aalto yliopiston tulevan Bioinnovaatiokeskuksen kanssa.

Helsingin yliopiston saama tuki ei ole valtion tukea, koska kyseessä on tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta ja yliopiston tutkimus- ja kehittämistoiminta ei ole toimintaa kilpailluilla markkinoilla.

3 Helsingin kaupunki, sosiaali- ja terveystoimiala: Stoppi Spaddulle

Toteutusaika:	1/2021 – 12/2022
Yhteistyötahot kaupungilla:	Sosiaali- ja terveystoimiala: Kotihoito, Kuntouttava arviointiyksikkö, Asiakasohjausyksikkö, Osaamisen kehittäminen, Työnantaja- ja työhyvinvointipalvelut, Kehittämisen tuki Keskushallinto: kaupunginkanslian elinkeino-osasto, Työterveys Helsinki
Yhteistyötahot muualla:	Keuhkoterveysjärjestö Filha ry
Kokonaiskustannukset:	254 190 euroa

Rahoitustarve	Innovaatorahasto, €	Muu rahoitus, €	Rahoitusesitys	Innovaatorahasto, €
2021	100 170	62 900	2021	0
2022	58 220	32 900	2022	0
Yht.	158 390	95 800	Yht.	0

Hankkeen kuvaus

Helsingin kaupungin kotiin vietävien palvelujen henkilöstö tupakoi enemmän kuin kaupungin henkilöstö keskimäärin. Asiakkaalle henkilöstön tupakoiminen saattaa olla hengityksen ja vaatteiden savujäämän kautta terveysriski. Tupakoinnin lopettaminen on usein vaikea vahvan riippuvuuden takia ja käytössä olevat lopettamisen tuen menetelmät eivät ole henkilöstön tupakoinnin vähentämisen suhteen olleet riittäviä.

Hankkeessa kokeillaan ja kehitetään yhteistyössä Helsingin kaupungin kotiin vietävien palvelujen henkilöstön ja erilaisia innovatiivisia ratkaisuja tarjoavien yritysten kanssa uusia keinoja tupakoinnin vähentämiseksi tai kokonaan lopettamiseksi. Hankkeessa toteutetaan innovaatiohaaste, josta valitaan 3-5 potentiaalista ratkaisua tai ratkaisukokonaisuutta sekä toteutetaan noin 3-6 kk pituiset kokeilujaksot. Osana kokeiluja ja tarvittaessa kokeilujen päätyttyä, ratkaisuja kehitetään eteenpäin yritysten ja kaupungin henkilöstön yhteistyönä. Yhteiskehittämisen tuloksena syntyvät ratkaisut voivat olla digitaalisia, analogisia tai näiden yhdistelmiä (esimerkiksi digitaalisuuden, nikotiinikorvaustuotteiden ja uudentyypisen valmennusratkaisun yhdistelmä).

Parhaista ratkaisuista viestitään ja edistetään niiden leviämistä yksityiselle sektorille ja muihin organisaatioihin. Yhteistyökumppaneiden verkostotapaamisia järjestetään hankkeen aikana. Innovaatiohaasteella luodaan uusia liiketoiminta- ja kasvumahdollisuuksia kaupungin yrityksille, joka vahvistaa kaupungin elinkeinopohjaa.

Hankkeen alussa kartoitetaan liiketoimintaympäristöä yritysten, oppilaitosten ja tutkimuslaitosten kannalta. Selvitetään lisäksi kotiin vietävien palveluiden tupakkatuotteiden käyttöä, ja asenneilmapiiriä sekä identifioidaan työntekijöitä, jotka ovat kiinnostuneita tupakoinnin lopettamisesta ja uudentyypisen vertaistuen kehittämisestä osana hankkeen omarahoitusosuutta.

Kannustetaan henkilöstö lopettamaan tai vähentämään tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö ottamalla innovaatiohaasteen kautta kehitettyjä uusia digitaalisia työkaluja käyttöön. Hankkeen omarahoitusosuudella osallistetaan sekä johto että henkilöstö käymään avointa keskustelua tupakoinnin lopettamisesta ja Savuton Helsinki -ohjeistuksen sekä Savuton työpaikka toiminnan toteuttamisesta työyhteisöissä. Lisäksi lisätään henkilöstön osaamista koulutusten kautta.

Arviointi ja perustelut

Elinkeino- ja osaamisperusta:

Hankkeen tavoitteena on luoda toimintamalleja siitä, miten yritysyritys yhteistyötä voisi hyödyntää kaupungilla etenkin sosiaali- ja terveystoimen kontekstissa. Hankkeessa syntyvä yritysyritys yhteistyön toimintamalli voidaan hyödyntää laajemmin samalla tai muilla Helsingin kaupungin toimialoilla. Tämä voisi olla hyvä asia erityisesti tapauksissa, joissa yritysyritys yhteistyö on täysin vierasta ja uutta.

Hankkeessa pyritään luomaan elinkeinoperustaa yritysyritys yhteistyön kautta ongelmaan, johon tarvitaan uudenlaisia ratkaisuja. Tällaista lähestymistä toivotaan lisää kaupungin toimialoilla vastaamaan monimutkaisiin haasteisiin. Kuitenkin varsinaisesta yritysyritys yhteistyöstä ja elinkeinoperustan vahvistamisesta innovaatiohaasteen lisäksi on hakemuksessa mainittu varsin vähän. Koska kattavaa selvitystä mahdollisista yhteistyökumppaneista ei ole vielä tehty, niin ennakolta on vaikeaa arvioida, missä määrin yritykset lähtevät hankkeeseen mukaan. Näin ollen markkinan kartoitusta olisi hyvä tehdä jo hakuvaiheessa, jotta olisi jonkinlainen käsitys siitä, tulisiko innovaatiohaasteeseen tarpeeksi osallistujia.

Hankkeen osaaminen innovaatiokilpailun toteuttamisessa ja tuotekehityksen sparraamisessa ei ole hakemuksen perusteella uskottava, vaan hakemuksessa painottuu hakijoiden tupakoinnin lopettamiseen keskittynyt kompetenssi. Innovaatio- ja tuotekehitysoosaaminen on tärkeä osa hanketta, jotta maksimoidaan uusien ratkaisujen syntyminen potentiaali ja yritysyritys yhteistyön hyödyt.

Hakemuksesta jää epäselväksi, mitä yritysyritys yhteistyön toimintamalli on ja kuinka yritysyritys yhteistyön toimintamalli käytännössä luodaan toimialalla sekä jalkautetaan tai juurrutetaan jatkossa. Osaamisperusteisuuden perustelu keskittyy omarahoitusosuuteen, eli siihen miten tupakoimattomuuteen liittyvää osaamista voitaisiin laajentaa.

Yritysekosysteemien/ kokeilualustojen/innovaatiotoiminnan kehittäminen:

Hanke tähtää kokeilutoiminnan lisääntymiseen kaupungin toiminnoissa sekä innovatiivisten ratkaisujen löytämistä haasteeseen, johon on tähän mennessä pyritty vastaamaan kaupungissa perinteisillä keinoilla.

Epäselväksi hakemuksessa jää se, miten tämä hanke kytkeytyy kaupungin muuhun kokeilualusta- ja innovaatiotoimintaan, koska kokeiluja jo nyt runsaasti terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen parissa. Lisäksi muun yhteistyön, esimerkiksi oppilaitosten kartoittaminen ei selviä hakemuksesta.

Strategian mukaisuus:

Kaupungin strategian mukaan Helsingissä tulisi mahdollistaa uutta luovaa innovaatio- ja kokeilualustatoimintaa sekä edistää asukkaiden päihitteettömyyttä, joten niiltä osin hanke on strategian mukainen.

Hyödyt asukkaille ja palvelujen kehittämisessä:

Hakemuksessa korostuu toimien vaikutus hyvin spesifiin kohderyhmään, eli kotihoidossa työskentelevään kaupungin henkilöstöön. Tutkimusten mukaan tupakointi on koko ajan laskussa, ja nyt myös koronan myötä yhä useampi on lopettanut tupakoinnin. Yli 20-vuotiaista 11 % tupakoi säännöllisesti. Tilastojen mukaan koronan myötä nikotiinituotteiden myynti on noussut selvästi. Kotihoidon työntekijät tupakoivat muuta henkilöstöä enemmän, mutta onko teema tällä hetkellä niin relevantti ja olisiko toimintamallille kysyntää niin, että hankkeesta pääsisivät hyötymään kaupunkilaiset ja palveluiden kehittäminen laajemmin?

Muut arviointikriteerit:

Hankkeen aihe on tärkeä, mutta tässä muodossa ja laajuudessa sen ei arvioida soveltuvan innovaatorahaston rahoitettavaksi. Se, missä määrin hanke loisi liiketoimintapotentiaalia suhteessa rahoitukseen jää epäselväksi. Hankkeen tarpeellisuuden kuvauksessa on tuotu esiin lähinnä kaupungin tarpeita yritysten tarpeiden sijaan. Jos kotihoidon työntekijöiden tupakointi on akuutti huoli, tulisi tupakoimattomuutta ensisijaisesti tukea sisäisillä toimenpiteillä ja rahoituksella.

Hankkeen kesto vaikuttaa olevan jossain määrin ylimitoitettu ja se voisi onnistua lyhyemmälläkin hankkeella ja pienemmällä budjetilla. Yrityskokeiluille saattaisi ehkä löytyä muita toteutuskeinoja, esimerkiksi innovaatorahaston rahoittaman Helsinki yritysten kehitys ja kokeilualustana -hankkeen puitteissa.

4 Helsinki Games Capital ry: Helsinki Games Ecosystem and Cross Industry Innovations

Toteutusaika:	1/2021 – 12/2023
Yhteistyötahot kaupungilla:	NewCo, inno
Yhteistyötahot muualla:	Maria 01, Neogames ry, Health Capital Helsinki, Ohjelmisto- ja e-business ry, IGDA Finland
Kokonaiskustannukset:	349 300 euroa + arvioidut tulot 225 000 euroa = yht. 575 000 euroa

Rahoitustarve	Innovaatorahasto, €	Muu rahoitus, €	Rahoitusesitys	Innovaatorahasto, €
2021	149 300	35 000	2021	149 300
2022	120 000	70 000	2022	0
2023	80 000	120 000	2023	0
Yht.	349 300	225 000	Yht.	149 300

Hankkeen kuvaus

Helsinki Games Ecosystem and Cross Industry Innovations -hanke kehittää pääkaupunkiseudun peliteollisuuden ja sen ympäröivien alojen yhteistä ekosysteemiä "Elinkeino- ja osaamispolitiikan painopisteet 2018-2021" -strategian mukaisesti. Hankkeen ytimessä on avoin tiedonsiirto peliyriyten, niiden sidosryhmien ja laajemman ekosysteemin välillä, koska se on ollut viime vuosina tehtyjen pilottien perusteella tehokkain tapa tukea alan kasvua ja kansainvälistä kilpailukykyä. Hankkeessa pilotoidaan ja fasilitoidaan tapahtumia, yhteistyöprojekteja ja mahdollisia muita uusia tapoja tuoda alan toimijoita tehokkaasti yhteen. Tapahtumissa etsitään keinoja uusien innovaatioiden mahdollistamiseksi. Yksi pääkeinoista tähän on pelialalle kehittyneiden innovatiivisten käytänteiden, osaamisen ja bisnesmallien levittäminen ympäröiville aloille, sekä muiden alojen oppien tuominen takaisin pelialalle.

Varsinaisen yhteisöhyvän lisäksi hankkeessa pyritään luomaan pysyviä rakenteita ja bisnesmalleja, jotka tukevat ekosysteemin pitkäaikaista toimintaa. Hanke toteutetaan avoimen yhteisöllisesti alan toimijoiden tuella ja sen tulokset julkaistaan vapaaseen jakeluun hankkeen edetessä.

Arviointi ja perustelut

Elinkeino- ja osaamisperusta:

Pelialalla ja ekosysteemien välisten innovaatioiden kehittämisessä on merkittävää elinkeino- ja osaamisperustan vahvistamisen potentiaalia, joka perustuu peliteollisuuden ja muun muassa terveysteknologian ja koulutusalan vahuuksille Helsingin ekosysteemissä. Peliteollisuuden erityisosaamisesta, liiketoimintamalleista ja teknologioista voidaan synnyttää kasvua ja kilpailuetua muiden alojen liiketoiminnassa.

Hankkeessa fasilitoidaan innovaatioyhteistyötä ja tämän seurauksena voi syntyä uutta osaamista, uusia tuotteita ja palveluita, uusia työpaikkoja, yrityksiä ja liiketoimintaa. Näiden tulosten arvioiminen ennalta on epävarmaa ja niiden saavuttaminen edellyttää Helsinki Games Capitalil ry:tä sekä partnereilta vahvaa, pitkäjänteistä sitoutumista. Hankkeen ohjausryhmään on myös tarpeen saada rinnakkaisista ekosysteemeistä edustajat, jotka pystyvät edistämään verkostoitumista, yhteisiä toimenpiteitä ja yritystulosten saavuttamista.

Yritysekosysteemien/ kokeilualustojen/innovaatiotoiminnan kehittäminen:

Helsinki Games Capital (HGC) on ainutlaatuisella paikalla pelialan ekosysteemissä ja tärkeä yhteistyökumppani muille pelialan toimijoille. Yritysten, järjestöjen ja julkisten toimijoiden kanssa HGC mahdollistaa ekosysteemikehityksen viemisen uudelle tasolle ja pitkäjänteisen kehitystyön tulosten lunastamisen.

Aiemmat tulokset vuosilta 2019-2020 indikoivat, että HGC voi toimia paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisen yhteistyön suuntaan pelialan kontaktipisteenä. Tämä edellyttää kuitenkin toiminnan vakiinnuttamista ja kasvattamista pääkaupunkiseudun peliekosysteemissä, jossa suurin osa Suomen pelialan yrityksistä sijaitsee.

Toiminnan riskejä koronapandemian tuomien rajoitusten aikana ovat yhdistyksen pienet ja näin ollen haavoittuvaset resurssit sekä haasteet kasvokkaisten tapahtumien järjestämisessä, kansainvälisessä toiminnassa ja matkustamisessa.

Onnistuessaan hanke voi edistää monialaisen innovaatiokulttuurin kehittymistä ja kaupungin muut tätä tavoitetta tukevat hankkeet tulisi kytkeä yhteistyöhön. Ekosysteemipalvelujen tuotteistus hankkeen aikana on potentiaalinen muitakin ekosysteemejä hyödyttävä ja levitettävä käytäntö.

Strategian mukaisuus:

Hanke on linjassa Helsingin kaupungin strategian ja elinkeinopoliittisten painopisteiden kanssa. Peliala on yksi niistä kärkialoista, jotka voivat vastata kaupungin tavoitteeseen olla Euroopan kiehtovimpia sijaintipaikkoja uutta luovalle startup-toiminnalle. Yhteistyössä muiden alojen kanssa hanke voi auttaa kehittämään ja testaamaan merkittäviä innovaatioita.

Helsinki Games Capitalin aktiivinen, yhteisöllinen toiminta Maria 01 -alueen ytimessä tukee keskittymän kehittämistä Pohjois-Euroopan suurimmaksi kasvuyrityskampukseksi ja yhteistyö terveysteknologian keskittymän kanssa tukee myös Meilahden kampuksen asemaa kansainvälisesti merkittävänä terveysalan innovaatio- ja liiketoimintaympäristönä. Hanke tukee kaupungin tavoitetta kansainvälisestä, elävästä ja kiehtovasta tapahtumien Helsingistä, joka houkuttelee ulkomaisia yrityksiä, investointeja ja korkeasti koulutettua kansainvälistä työvoimaa.

Hyödyt asukkaille ja palvelujen kehittämisessä:

Hankkeella on potentiaalisia elinkeinotulosten ja työpaikkamahdollisuuksien kautta tulevia hyötyjä. Yhteistyö kaupungille keskeisten toimialojen kanssa voi tuottaa hyötyjä näiden alojen palveluihin.

Muut arviointikriteerit:

Hankkeen kustannukset ovat toiminnan laajuuteen nähden kohtuulliset. Hankkeen riskinä on innovaatorahaston hankerahoituksen jälkeinen onnistuminen ja suunnitellun sponsorirahan ja muun tulovirran saaminen. Haettu rahoitus ensimmäiseksi vuodeksi arvioidaan kuitenkin olevan perusteltua suhteessa hankkeen tuomiin potentiaalisesti suuriinkin ja kaupungille strategisesti tärkeisiin hyötyihin.

Laajempien hyötyjen toteutuminen on tosin epävarmaa ja riippuu monesta hankkeen ulkopuolisesta tekijästä.

Hankesuunnitelmassa määritellyt toimenpiteitä koskevat tavoitteet arvioidaan olevan saavutettavissa ja seurattavissa. Helsinki Games Capital pyrkii hankkeen aikana luomaan taloudellisesti kestäväen toimintamallin ja myös tässä tavoitteessa etenemistä on tärkeää seurata. Hanketta kehoitetaan vähittäin lisäämään muuta rahoitusta innovaatorahaston rahoituksen lisäksi. Hankkeen aikana yhdistyksen tulee säännöllisesti raportoida taloustilanteestaan hankkeen ohjausryhmälle ja pyydettyäessä myös innovaatorahastolle.

Vaikka hankkeen varsinaiset mittarit eivät sisällä laajempia yritystuloksia, on yhdistyksen toiminnan rakentamisessa tärkeää seurata myös syntyviä uusia tiimejä ja yrityksiä, saatuja rahoituksia ja muita kriittisiä ekosysteemivaikutuksia. Seurantamekanismeja tulee suunnitella hankkeen alussa.

Hankkeelle myönnettävä rahoitus maksetaan erissä vuoden 2021 aikana niin, että hankkeen alussa maksetaan puolet myönnetystä rahoituksesta. Toinen erä maksetaan aikaisintaan kesäkuussa hankkeen ohjausryhmän hyväksymän edistymis- ja talousraportin perusteella edellyttäen, että hanke on edennyt hankesuunnitelman mukaisesti ja hankehakemuksen mukaisen ulkoisen rahoituksen keräämisen tavoitteiden mukaisesti. Väli raportoinnin yhteydessä tulee tarkentaa suunnitelmia konkreettisista keinoista pelialan ristiinpölyttämiseksi muiden elinkeino- ja palvelualojen kanssa yleisten tilaisuuksien ja tapahtumien ohella. Edistymisraportin yhteydessä hankkeen tulee myös esittää tarkennetut loppuvuoden toteutussuunnitelmat. Hakija voi halutessaan hakea lisärahoitusta innovaatorahastosta rahoituskauden lopussa.

Hanke tulisi kytkeä Helsingin kaupungin kaupunginkanslian elinkeino-osaston suunnittelemaan digitaalisten luovien alojen kehittämisen kokonaisuuteen ja muihin hankkeen kanssa saman tyyppisiä tavoitteita sisältäviin toimenpiteisiin. Hankkeen tulee varautua osallistumaan erikseen sovittaviin verkostoihin ja työryhmiin yhdessä Helsingin kaupungin kaupunginkanslian elinkeino-osaston kanssa.

Helsinki Games Capital ry:n saama tuki ei ole valtiontukea, koska tuen saaja ei ilmoituksensa mukaan harjoita taloudellista toimintaa kilpailluilla markkinoilla. Yhdistyksen on tarkoitus synnyttää liiketoimintaa muille kun itselleen. Yhdistys ei pyri toimimaan siellä, jossa on palvelutarjonta jo kaupallisesti hoidettu.

5 Forum Virium Helsinki Oy ja Helsingin kaupunki, kulttuuri ja vapaa-ajan toimiala: Vesiliikenteen MaaS

Toteutusaika:	1/2021 – 12/2021
Yhteistyötahot kaupungilla:	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ja Ahti-hanke, kaupungin taidemuseo HAM
Yhteistyötahot muualla:	- vesiliikenneoperaattorit, kuten JT-Line, Juva Shipping, Suomen Saaristokuljetus - alustaoperaattorit, kuten CRD-systems, MaaS GLOBAL, JOHKU ja Bout - julkiset organisaatiot, kuten Metsähallitus, Senaatti-kiinteistöt ja Suomenlinnan hoitokunta - lisäksi Helsinki Biennaalin organisoija, HAM-verkkokaupan omistaja, Vallisaaren reittiliikenteen operaattori
Kokonaiskustannukset:	245 820 euroa

Rahoitustarve	Innovaatorahasto, €	Muu rahoitus, €	Rahoitusesitys	Innovaatorahasto, €
2021	FVH: 135 820 € KuVa: 100 000€	KuVa: 10 000	2021	FVH: 135 820 € KuVa: 100 000€
Yht	235 820	10 000	Yht.	235 820

Hankkeen kuvaus

Vesiliikenteen MaaS -hankkeen tavoitteena on nostaa kaupungin ja sen merellisten toimijoiden valmiutta palvella kansalaisia ja matkailijoita digitaalisten palveluiden, kuten liikenteen kanavariippumattoman lipunmyynnin avulla paremmin ja tehokkaammin, ja samalla mahdollistaa merellisille toimijoille uudenlaisen liiketoiminnan innovointi jaetun datan pohjalta. Hankkeen tuottama rajapintaratkaisu sekä liiketoiminnallisesti elinvoimaiseksi määritelty yrittäjäekosysteemi yhdessä vahvistavat merellisten toimijoiden yritystoiminnan edellytyksiä ja kannattavuutta.

MaaS tulee sanoista Mobility As a Service, eli liikkuminen palveluna, ja tarkoittaa kokonaisuutta, jossa liikkumistarpeet on paketoitu kokonaisuuksiksi ja käyttäjä voi päättää millaisia osia hän haluaa ostaa, esimerkiksi joukkoliikennettä, auton vuokrausta tai kuljetuspalvelua.

Hankkeen ydinkohderyhmää ovatkin erityisesti merellisen Helsingin yritystoimijat. Hankkeen avulla parannetaan selvästi näiden toimijoiden edellytyksiä kehittää tuotteitaan ja saada palvelujansa myyntiin useammassa kanavissa ja kohtuullisemmin kustannuksin.

Lisäksi hankkeen tavoitteena on, Helsingin merellisen strategian mukaisesti, tehdä digitalisaation avulla saaristosta saavutettavampi. Hanke toteuttaa myös kaupungin datastrategian asettamia kunnianhimoisia tavoitteita kaupungin rajapintojen ja alustojen kehittämisestä. Hanke tarjoaa

tekemisen kautta syntyvää ymmärrystä kaupungin roolin määrittelyyn liiketoiminnallisen ekosysteemin osana. Tämä tukee hyvin kaupungin käynnistämää alustatalouden selvitystyötä, jossa määritellään kaupungin roolia tämän kaltaisten liiketoiminnan mahdollistajien kehittämisessä ja ylläpidossa.

Hankkeen toiminta koostuu kolmesta, osittain limittäin toteutettavasta kokonaisuudesta. Ensimmäiseksi hankkeessa syntyvän ekosysteemin pohjalta työstetään liiketoimintamalli elinkelpoiseksi yhdessä toimijoiden kanssa ja samalla määritellään toimijoiden roolit. Toiseksi kehitetään ja käynnistetään MaaS-rajapintaratkaisu. Rajapinnassa saatavilla olevia lipputuotteita kartutetaan ja rajapintaa liiketoiminnassaan hyödyntävien tahojen määrää lisätään. Kolmanneksi määritetään MaaS-rajapintaratkaisun hallintamalli, mikä pohjustaa avointen rajapintojen hyödyntämisen ympärille muodostuvan liiketoiminnallisen verkoston pitkäkestoista työskentelyä.

Hanke toteutetaan Forum Virium Helsingin ja kaupungin kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan ratkaisutoimiston yhteistyönä. Hanke kokoaa yhteen laajan yhteistyöryhmän, joka koostuu niin vesiliikenneoperaattoreista, alustapalveluja tuottavista organisaatioista, data- ja rajapintaosaajista kuin saarien hallinointiin liittyvistä tahoistakin.

Arviointi ja perustelut

Elinkeino- ja osaamisperusta:

Hanke tukee merellistä elinkeinoa ja voi onnistuessaan edesauttaa toimivan ekosysteemin muodostumista niin liikkumisen kuin muunkin palvelutuotannon ympärille. Hanke tukee myös osaltaan Helsingin edelläkävijyyttä liittyen Maas kokonaisuuteen.

Hanke tukee yritysten saavutettavuutta, löydettävyyttä ja myyntikanavia. Vesiliikenteen ekosysteemi on luonteeltaan melko hajanainen ja heterogeeninen ja sen vuoksi on perusteltua, että julkinen taho antaa alkusysäyksen ekosysteemin kehitykselle. Toisaalta juuri tämän tyyppinen ekosysteemi hyötyy hankkeen kuvailemasta toiminnasta eniten. Vesiliikennetoimijoiden rajallisten resurssien takia Helsingin rooli kehittämisen mahdollistajana korostuu, jotta tavoitteet saavutettavammasta ja helpommin käytettävästä vesiliikenteestä sekä helpommin löydettävistä ja ostettavista saariston palveluita toteutuu. Toteutuessaan hanke vaikuttaa positiivisesti merellisiin elinkeinoihin ja edistää merellisten tapahtumien, kuten Helsinki Biennaalin palveluita.

Yritysekosysteemien/ kokeilualustojen/innovaatiotoiminnan kehittäminen:

Merellisen Helsingin toimijoiden tuotteet ovat tällä hetkellä hyvin hajanaisesti tarjolla, vaikka asiakas näkee merellisen ”tuotteen” yhtenä kokonaisuutena. Hanke on edelläkävijän roolissa siinä, että pyritään tuomaan tuotteita ostettavaksi kootusti yhdestä tai useammasta paikasta. Hanke tukee lisäksi vahvojen ekosysteemien syntyä merellisessä ympäristössä ja jatkossa mahdollisesti muuallakin.

Hankkeen alustavat kumppanit ovat uskottavia ja Forum Virium Helsingin tekemä ensimmäinen kokeilu JT-Linen ja Whimin kanssa osoittaa, että hanke on toteutuskelpoinen ja yrityksillä on aitoa kiinnostusta kiinnittyä hankkeeseen. Kokeilu myös vahvistaa uskoa Forum Virium Helsingin kykenevyyteen toteuttaa tämän kaltainen hanke.

Strategian mukaisuus:

Helsinki pyrkii olemaan edelläkävijä toimivuudessa, digitaalisuudessa ja avoimessa datassa ja rajapinnoissa. Hanke tukee näitä kaikkia. Lisäksi Merellinen Helsinki on strateginen kärkihanke ja hanke tukee tätä kokonaisuutta vahvasti. Merellinen Helsinki on yksi kaupungin vetovoimatekijöistä erityisesti, kun puhutaan matkailusta. Kaupunkistrategian mukaisesti sen painoarvoa pyritään lisäämään myös jatkossa.

Hyödyt asukkaille ja palvelujen kehittämisessä:

Hankkeen hyödyt asukkaille ovat ilmeisiä. Merellisen Helsingin parempi saavutettavuus parantaa asukkaiden virkistysmahdollisuuksia ja saariston ja muun merellisen ympäristön parempaa saavutettavuutta.

Muut arviointikriteerit:

Hanke täyttää innovaatorahaston kriteerit ja sen rahoittaminen vuonna 2021 on perusteltua. Hanke ei pyri ratkaisemaan kaikkea kerrallaan, vaan fokus on selkeä ja uskottava. Hankkeen budjetti on verrattain kohtuullinen ja sen luoma potentiaali tulevaisuuden kehityksen kannalta on iso. Hanke on innovatiivinen, tukee strategioita ja tukee myös matkailu- ja muuta elinkeinoa. MaaS on tulevaisuuden toimintamalli ja hanke tukee sen kehitystä.

Hankkeen jatko innovaatorahaston rahoitusajan päättymisen jälkeen on kuitenkin iso kysymysmerkki, minkä ratkaiseminen edellyttää tuotosten siirtämistä joko kaupungin digitaaliseen palvelukokonaisuuteen tai vastaavasti kolmannelle osapuolelle. Hankkeen toimenpiteissä tulee painottaa toiminnan jatkon varmistamista. Rajapinnan ylläpitäjän löytäminen on ensiarvoisen tärkeää ja hankkeen toteuttajan tulee osoittaa selkeästi mitä toimenpiteitä on tehty tämän asian saavuttamiseksi.

Hakijalla on jo näyttöä Vesiliikenteen MaaS-hanketta vastaavasta toiminnasta ja on siitä syystä uskottava toimija hankkeen toteuttamiseksi hakemuksessa kuvatulla tavalla.

Forum Virium Helsinki Oy:n saama tuki ei ole valtion tukea, koska yhtiö ei harjoita taloudellista toimintaa kilpailluilla markkinoilla.

